

Latvijas absolventu monitoringa dati apliecina augstākās izglītības vērtības pieaugumu

Publicēts: 24.07.2024.

Pieejami ikgadējie [dati](#) par Latvijas augstākās izglītības iestāžu absolventu nodarbinātību, t.sk. nodarbinātību profesijās un tautsaimniecības nozarēs, kā arī par ienākumiem. Atbilstoši monitoringam absolventu nodarbinātība, tostarp augstākajā kvalifikācijā, ir augsta, turklāt atsevišķos aspektos augstāka nekā vidēji Eiropā, informē Izglītības un zinātnes ministrija (IZM).

Jau piekto gadu absolventu dati tiek apkopoti [Valsts izglītības informācijas sistēmas \(VIIS\) absolventu monitoringa rīkā](#). Šis ir viens no augstākās izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas rīkiem, lai sniegtu atbalstu topošajiem studentiem karjeras izvēlē. Apraksti ir pieejami atsevišķās VIIS [publikācijās](#), bet dati ir redzami arī Latvijas atvērto datu portālā.

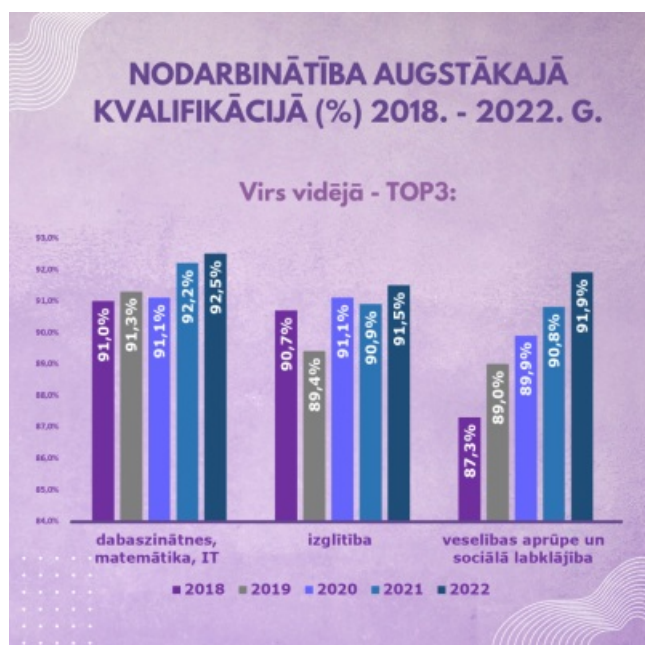
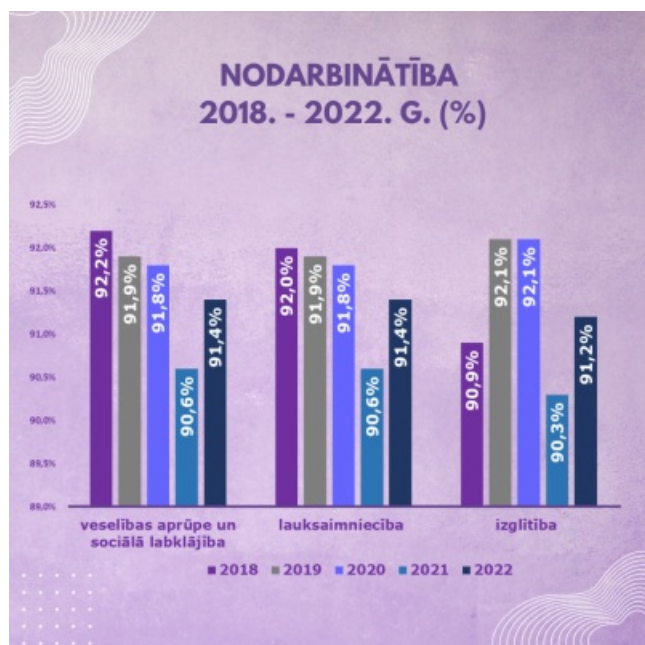
Pirmie dati tika prezentēti 2019. gadā, sniedzot ieskatu par 2017. gada augstskolu absolventu darba gaitām gadu pēc absolvēšanas, t.i., 2018. monitoringa gadā. Šobrīd ir iespējams izvērtēt rezultātus līdz pat piektajam gadam pēc augstākās izglītības iestādes absolvēšanas, t.i., līdz 2022. monitoringa gadam. Aktuālais absolventu monitorings aptver 98% Latvijas augstākās izglītības iestāžu absolventus, precīzāk, Latvijas valstspiederīgos, kā arī absolventus, kuriem studiju pabeigšanas brīdī bija piešķirta uzturēšanās atļauja.

Kopumā nodarbinātības un ienākumu tendenču dinamika uzrāda konsekventu augstākās izglītības vērtības pieaugumu gan tautsaimniecības līmenī, proti, ir augsta un pieaugoša nodarbinātība, t. sk. augstākās kvalifikācijas profesijās, gan indivīda līmenī – ienākumi no otrā līdz piektajam gadam pēc absolvēšanas pieaug. Kovida pandēmijas perioda (2020.-2022. monitoringa gada) rezultāti apliecina šo augstākās izglītības vērtību. Vienlaikus norādāms, ka augstākās izglītības programmu absolventu monitorings lielākā mērā atspoguļo tautsaimniecības nozaru specifiku, un tas ir sasaistāms ar darba tirgus attīstības tendencēm šajās nozarēs

kopumā.

Vērtējot augstskolas absolventus, par kuriem pieejamas ziņas Latvijas valsts reģistros, t.i., administratīvajos datos, augstākās izglītības programmu absolventu nodarbinātība visos monitoringa gados ir augsta – vidēji 87-88% līmenī. Absolventu nodarbinātība augstākās kvalifikācijas profesijās ir 80% līmenī, un šajā rādītājā joprojām ir nedaudz pieaugoša tendence dinamiskā, analizējot gadus pēc absolvēšanas. Apskatot viena gada absolventus piecu gadu periodā, vērojama likumsakarīga karjeras izaugsmes tendence – proporcionāli paaugstinās vadītāju un vecāko speciālistu, arī speciālistu īpatsvars.

Dati rāda, ka, vērtējot visu piecu gadu rezultātus, absolvēto studiju tematisko grupu dalījumā 2022. monitoringa gadā augstākā nodarbinātība un nodarbinātība augstākās kvalifikācijas profesijās, pārsniedzot 90%, ir izglītības jomas absolventiem. Augsti, tuvu 90%, šie rādītāji ir arī veselības aprūpes un sociālās labklājības; dabaszinātņu, matemātikas, IT tematisko grupu absolventiem. Savukārt viszemākā – humanitāro zinātņu un mākslas tematisko grupu absolventiem (80% - 84% nodarbinātība un 79% - 81% nodarbinātība augstākās kvalifikācijas profesijās).

Vērtējot absolventu ienākumu pamattendences piecu gadu dinamiskā, var novērot, ka jaupirmajā gadā pēc absolvēšanas augstākās izglītības absolventu vidējie aritmētiskie ienākumi ir par aptuveni 26% augstāki nekā vidējā alga valstī, bet attiecīgi otrajā

gadā par aptuveni 33%, trešajā gadā – par 41% augstāki, ceturtajā gadā – par 54% un piektajā gadā par aptuveni 60% augstāki.

2022. gadā Latvija uzsāka dalību otrajā [“EUROGRADUATE 2022”](#) pilotpētījumā, lai papildinātu un salīdzinātu šos administratīvos datus par absolventiem, kā arī lai gūtu papildus informāciju izglītības, prasmju, karjeras un mobilitātes aspektos, analizējot augstākās izglītības absolventu konkurētspēju Eiropas mērogā. Šo izmēģinājuma pētījumu pēc IZM pasūtījuma Latvijā veica "Kantar TNS", aptaujājot 2017. gada un 2021. gada augstākās izglītības studiju programmu absolventus. Šī pētījuma pirmo secinājumu (gala ziņojums vēl nav publicēts) rezultāti un tendences saskan ar Latvijas absolventu monitoringa administratīvajiem datiem.

Saskaņā ar šo pilotpētījumu Latvijas 2017. un 2021. gada augstākās izglītības absolventu nodarbinātības rādītāji ir Eiropas vidējā līmenī vai augstāki. “EUROGRADUATE 2022” aptaujas rezultāti apliecina arī iepriekš novēroto tendenci, ka Latvijā augstākās izglītības programmu absolventu vidū bezdarbs ir ievērojami zemāks, t.i., pat divas reizes, salīdzinot ar vidējo bezdarba līmeni valstī.

Latvijā raksturīgo ļoti augsto nodarbinātības īpatsvaru studiju laikā, ko dinamiskā novēro absolventu monitoringa datos, akcentē arī “EUROGRADUATE 2022” pilotprojekta aptaujas un [“EUROSTUDENT 2022”](#) pētījuma rezultāti.

Saistītas tēmas

[Augstākā izglītība](#)

<https://www.izm.gov.lv/lv/jaunums/latvijas-absolventu-monitoringa-dati-apliecina-augstakas-izglitibas-vertibas-pieaugumu>